

Bibliografia

- (L.T.), *Wychowanie morskie w planach ZNP*, „Oświata Dorosłych” 1966, nr 6. Archiwum Rady Ministrów.
- Bejger S., *Gospodarka morska ważnym elementem harmonijnego rozwoju kraju*, „Technika i Gospodarka Morska” 1984, nr 6.
- Bejger S., *Morze i gospodarka morska sprawą wszystkich Polaków*, „Technika i Gospodarka Morska” 1982, nr 6.
- Bejger S., *Zespalandie sił społecznych. Z doświadczeń gdańskiej organizacji partyjnej*, „Nowe Drogi” 1983, nr 5.
- Bohdan E., *Morska polityka gospodarcza Polski*, Przemysł i Handel, Warszawa 1928.
- Bolesławiecki model wychowania morskiego Szkoły Podstawowej nr 8 im. Bojowników o Wolność i Demokrację wyróżnionej Złotą Odznaką „Zasłużony Pracownik Morza”*, Stowarzyszenie Działaczy Kultury Morskiej w Gdyni, Bolesławiec 1982.
- Bombicki M.R., *Poznań i Wielkopolska w polskiej polityce morskiej. Od PeWuKi do Polskiej Żeglugi Bałtyckiej*, Ławica, Poznań 1996.
- Borowski Z., *Cel wychowania morskiego*, [w:] *Edukacja morska w systemie oświaty szkolnej*, nr 3, T. Górski (red.), Wydawnictwo Albatros, Gdańsk 1993.
- Brodecki Z., *Kultura morska versus kultura „alpejska” (refleksja z prawa prywatnego)*, [w:] *Polskie prawo prywatne w dobie przemian. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Jerzemu Młynarczykowi*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2005.
- Bury B., *Czy polityka morska jest nam potrzebna, a jeśli tak to dlaczego?*, „Elektryk Okrętowy” 2001, nr 10.
- Cieśliński S.J., *Polityce morskiej rządowe „tak”*, „Nasze Morze” 1987.
- Cieśliński S.J., *Polityka morska – minęło pięć lat...*, „Nasze Morze” 1989.
- Cieśliński S.J., *Polityka morska – początek realizacji*, „Nasze Morze” 1984.
- Ćwikliński H., *Przyszłość polskiej polityki portowej*, „Technika i Gospodarka Morska” 1981, nr 5.
- Debata sejmowa nad polityką morską*, „Technika i Gospodarka Morska” 1984, nr 10.
- Dopierała B., *Wokół polityki morskiej Drugiej Rzeczypospolitej. Studia historyczne*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1978.
- Dzienniki urzędowe MI, MŻ, MŻiHZ.
- Fleszarowa-Muskat S., *Rola kultury morskiej w rozwoju kultury ogólnonarodowej*, „Życie i Myśl” 1971, nr 11.
- Godecki Z., *Polityka prawa morskiego i polityka morska Unii Europejskiej*, [w:] *Pamięci śp. dr. hab. prof. WSAiB Zbigniewa Godeckiego*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Administracji i Biznesu im. E. Kwiatkowskiego w Gdyni” 2016, z. 23, Prawo 6.
- Gracz Z., *Działalność Zarządu Portu Szczecin-Świnoujście w świetle rozwiniętych założeń polityki morskiej PRL*, „Technika i Gospodarka Morska” 1984, nr 3.
- Gwiżdż A., *Uchwały Sejmu określające podstawowe kierunki działalności państwa*, „Państwo i Prawo” 1976, z. 11.
- Hryckowian J., *Przedmowa*, [w:] *Wychowanie morskie młodzieży*, J. Hryckowian (red.), Wydział Propagandy KW PZPR w Koszalinie, Okręgowy Ośrodek Metodyczny w Koszalinie, Koszalin 1965.
https://www.gov.pl/documents/528248/541918/Polityka_Morska_RP.pdf/be2520f9-38b9-6e5a-6c65-b49e2f3e6b4d.
- Hutnikiewicz A., *Szczecin w polskiej polityce morskiej w latach 1945-1950*, Polskie Pismo i Książka, Szczecin 1991.
- Hyziak M., *Wybrane tematy morskie w nauczaniu historii w szkole podstawowej*, [w:] *Edukacja morska w systemie oświaty szkolnej*, nr 3, T. Górski (red.), Wydawnictwo Albatros, Gdańsk 1993.
- Janiszewski L., *Gospodarka morska i jej wpływ na społeczeństwo*, „Nasze Morze” 1984.
- Jankowski R., *Szkolnictwo morskie w województwie szczecińskim w okresie powojennym*, [w:] *Regiony w dziejach Polski. Pomorze Zachodnie. 50 lat w granicach Polski*, K. Kozłowski (red.), Oficyna Wydawnicza Zachodniopomorskiego Centrum Edukacyjnego, Szczecin 1996.
- Jefremienko M., *Po X Plenum KC PZPR. Lepiej gospodarzyć morzem*, „Trybuna Ludu” nr 261 (11885) z 4 listopada 1982 r.

- Kochanowski M., Hass A., Parteka T., Zatorska-Sadurska J., *Regionalne uwarunkowania i cele morskiej polityki państwa*, „Technika i Gospodarka Morska” 1983, nr 7-8.
- Kołodziejowski J., *Przestrzenne uwarunkowania polityki morskiej państwa*, „Technika i Gospodarka Morska” 1983, nr 2.
- Konieczna J., *Wychowanie morskie w szkołach specjalnych*, [w:] *Wychowanie morskie młodzieży*, J. Hryckowian (red.), Wydział Propagandy KW PZPR w Koszalinie, Okręgowy Ośrodek Metodyczny w Koszalinie, Koszalin 1965.
- Korzonek J., *Polityka morska a rozwój gospodarki morskiej*, „Technika i Gospodarka Morska” 1982, nr 8.
- Kowalewski Z., Marszałek E., Toczek R., *Edukacja morska dzieci i młodzieży jako ważny element wychowania dla przyszłości*, „Nautologia” 1999, nr 2.
- Krzysztoporski A., *Realizacja polityki morskiej państwa*, „Technika i Gospodarka Morska” 1984, nr 6.
- Krzyżanowski M., *Polityka żegluga PRL*, „Technika i Gospodarka Morska” 1983, nr 11.
- Kubik K., *Wychowanie morskie*, „Kalendarz Gdański” 1984.
- Labuda G., *Morze w kulturze plemion słowiańskich*, [w:] *Morze w kulturach świata*, A. Piskozub (red.), Ossolineum, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1976.
- Linke Z., *Nauczanie początkowe*, [w:] *Morze w wychowaniu młodzieży*, J. Hryckowian (red.), Wydział Propagandy KW PZPR w Koszalinie, Okręgowy Ośrodek Metodyczny w Koszalinie, Koszalin 1965.
- Lisiecki J., *Realizacja polityki morskiej państwa*, [w:] *I Sejmik Morski. Szlupsk 29-30 maja 1985*, Instytut Wydawniczy „Pax”, Warszawa 1986.
- Ludwig S., *Pojęcie wychowania morskiego*, „Oświata Dorosłych” 1966, nr 6.
- Luks K., *Czy Polska ma politykę morską?*, [w:] *Polskie drogi polityki morskiej. Od wizji do działania*, J. Zaucha (red.), Instytut Morski w Gdańsku, Gdańsk 2011.
- Luks K., Szwankowski S., *Transport morski w polityce transportowej państwa*, Wydawnictwo Naukowe Novum, Płock-Łąka 2001.
- Łodykowski T., *O właściwą polską politykę morską*, „Technika i Gospodarka Morska” 1983, nr 5.
- Łukasiak K., *Organizacja wędrownego obozu żeglarskiego ze stałą bazą*, [w:] *Edukacja morska w systemie oświaty szkolnej*, nr 3, T. Górski (red.), Wydawnictwo Albatros, Gdańsk 1993.
- Machaliński Z., *Gospodarcza myśl morska II Rzeczypospolitej (1919-1939)*, Ossolineum, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1975.
- Machaliński Z., *Polska myśl morska w okresie niewoli*, „Nautologia” 1999, nr 2.
- Majczyno J., *Polityka rozwoju żeglugi morskiej*, Wydawnictwo Morskie, Gdańsk 1970.
- Mazurkiewicz E., głos w dyskusji, [w:] *Materiały z plenarnego posiedzenia Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej [w Gdańsku] w dniu 19 czerwca 1978 r.*, KW PZPR w Gdańsku, Gdańsk 1978.
- Miągowski B., *Konieczność wielkiej przemiany*, „Młodzież Morska” 1946, nr 6.
- Mikołajczyk E., *Wychowanie przedszkolne*, [w:] *Morze w wychowaniu młodzieży*, J. Hryckowian (red.), Wydział Propagandy KW PZPR w Koszalinie, Okręgowy Ośrodek Metodyczny w Koszalinie, Koszalin 1965.
- Mokrzecki L., *Zainteresowanie morzem w oświacie i nauce dawnego Gdańska*, [w:] *Badania w historii oświaty i wychowania. Historia oświaty i wychowania w życiu badacza. Księga jubileuszowa z okazji 70-lecia prof. Józefa Żerko*, R. Grzybowski, K. Jakubiak, W. Tłokiński (red.), Ateneum – Szkoła Wyższa w Gdańsku, Gdańsk 2012.
- Monitor Polski.
- Nawrot J., *In memoriam. Profesor Zbigniew Godecki*, „Prawo Morskie” t. XXXI: 2015.
- Nowak J., *Statek m.s. „Rzeszów”*, „Głos Rzeszowa” 1996, nr 12 – 1997, nr 1.
- Nowakowska J., *Próba koncepcji i realizacji wychowania morskiego w Studium kształcącym nauczycieli*, [w:] *Seminarium: Polska krajem morskim. Materiały. Gdynia 17-18 maja 1986*, Instytut Turystyki, [Warszawa 1988].
- Ochocki S., *Biologia*, [w:] *Morze w wychowaniu młodzieży*, J. Hryckowian (red.), Wydział Propagandy KW PZPR w Koszalinie, Okręgowy Ośrodek Metodyczny w Koszalinie, Koszalin 1965.
- Ocioszyński T., *Rozwój żeglugi i myśli morskiej*, Wydawnictwo Morskie, Gdynia 1968.
- Odyniec W., *Polityka bałtycka Jana III Sobieskiego*, „Kalendarz Gdański” 1984.
- Parteka T., *Uwarunkowania infrastrukturalne polityki morskiej państwa*, „Technika i Gospodarka Morska” 1982, nr 7.

- Pietraszek R., Pospieszyński R., *Morskie sprawy Polaków*, Miniatura, Gdynia 2010.
- Pietraszkiewicz H., *Polityka morska a świadomość morska*, „Technika i Gospodarka Morska” 1983, nr 2.
- Piwnicki G., Klein A., *Polska polityka morska za panowania ostatnich dwóch Jagiellonów i jej pokłosie*, „Studia Gdańskie” t. XXXI: 2012.
- Piwnicki G., Zalewski B., *Polska wojskowa polityka morska od X do końca XX wieku*, Dowództwo Marynarki Wojennej, Oddział Społeczno-Wychowawczy, Gdynia 2002.
- Podleśny W., *Z lilijką w kotwicę wpisaną. Przyczynki do dziejów harcerstwa wodnego na terenach południowo-wschodniej Polski do roku 1990*, Wydawnictwo Edytor, Rzeszów 2013.
- Poliszuk W., *Wychowanie morskie w internatach i Domach Dziecka*, [w:] *Wychowanie morskie w internatach i Domach Dziecka*, [w:] *Wychowanie morskie młodzieży*, J. Hryckowian (red.), Wydział Propagandy KW PZPR w Koszalinie, Okręgowy Ośrodek Metodyczny w Koszalinie, Koszalin 1965.
- Polkowski B., *Popularyzowanie zagadnień morskich przez TWP w Gdańsku*, „Oświata Dorosłych” 1966, nr 8.
- Polska myśl morska*, Gdańskie Towarzystwo Naukowe, Gdańsk 1971.
- Pospieszyński R. [tu: Pośpieszyński], *Polityka morska PRL*, „Kalendarz Gdański” 1984.
- Potocki S., *Kierunki myśli morskiej Polski Ludowej*, [w:] *Polska myśl morska*, Gdańskie Towarzystwo Naukowe, Gdańsk 1971.
- Program rozwoju socjalistycznej demokracji, umacniania przewodniej roli PZPR w budownictwie socjalistycznym i stabilizacji społeczno-gospodarczej kraju*. Uchwała IX Nadzwyczajnego Zjazdu Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, [w:] *IX Nadzwyczajny Zjazd Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej 14-20 lipca 1981 r. Podstawowe dokumenty i materiały*, Książka i Wiedza, Warszawa 1981.
- Przybylski J., *Marynarka Wojenna PRL w latach 1945-1980 i jej udział w tworzeniu polityki morskiej Polski Ludowej*, [w:] *Sesja na temat: Polityka morska państwa w 40-leciu PRL*, Urząd Gospodarki Morskiej, Zarząd Okręgu Ligi Morskiej w Gdańsku, Gdańsk 1986.
- Puczyński W., *Wychowanie fizyczne*, [w:] *Morze w wychowaniu młodzieży*, J. Hryckowian (red.), Wydział Propagandy KW PZPR w Koszalinie, Okręgowy Ośrodek Metodyczny w Koszalinie, Koszalin 1965.
- Pyć D., *Polityka morska Unii Europejskiej jako sztuka zintegrowanego rządzenia morzem*, [w:] *Współczesne problemy prawa. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Jerzemu Młynarczykowi*, U. Jackowiak, I. Nakielska, P. Lewandowski (red.), Wyższa Szkoła Administracji i Biznesu im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Gdyni, Gdynia 2011.
- Rola kultury morskiej w rozwoju kultury ogólnonarodowej*, „Życie i Myśl” 1971, nr 11.
- Seminarium: wychowanie wodne i morskie młodzieży harcerskiej*, hm. PL B. Olszewski, hm. T. Rybicki (opr.), Centrum Wychowania Morskiego i Wodnego Głównej Kwatery ZHP, Warszawa 1977.
- Semków P., *Maryniści polscy i ich wkład w rozwój myśli morskiej po 1918 r. (próba analizy problemu)*, [w:] *Morze nasze i nie nasze. Zbiór studiów*, P. Kurpiewski, T. Stegner (red.), Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2011.
- Skrzydło W., *Przewodnia rola PZPR i jej wyraz w Konstytucji PRL*, „Państwo i Prawo” 1976, z. 4.
- Skutnik T., *Morze i myśl*, Wydawnictwo Morskie, Gdańsk 1982.
- Słowik K., *Język polski*, [w:] *Morze w wychowaniu młodzieży*, J. Hryckowian (red.), Wydział Propagandy KW PZPR w Koszalinie, Okręgowy Ośrodek Metodyczny w Koszalinie, Koszalin 1965.
- Sójka Z., [w:] *Rola kultury morskiej w rozwoju kultury ogólnonarodowej*, „Życie i Myśl” 1971, nr 11.
- Sójka Z., Kasprzyk Z., *Polska polityka morska*, Wydawnictwo Morskie, Gdańsk 1986.
- Spigarski H., Gill E., Brodowski J., *Liceum Morskie w Gdyni. Pływająca szkoła na ms. „Edward Dembowski”*, Fundacja Promocji Przemysłu Okrętowego i Gospodarki Morskiej, Gdynia-Gdańsk 2005.
- Sprawozdanie Stenograficzne z 50 posiedzenia Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w dniu 30 maja 1984 r., [Kancelaria Sejmu], Warszawa 1984.
- Stremlau J., *Na rzecz edukacji morskiej społeczeństwa*, [w:] *Krajowy Komitet Dni Morza. Materiały informacyjne*, Zespół Wydawniczy Krajowego Komitetu Dni Morza, Warszawa 1985.
- Szarmach S., *Wychowanie morskie w toku zajęć pozalekcyjnych*, [w:] *Morze w wychowaniu młodzieży*, J. Hryckowian (red.), Wydział Propagandy KW PZPR w Koszalinie, Okręgowy Ośrodek Metodyczny w Koszalinie, Koszalin 1965.

- Szulc W., *Zadania dyrektora, kierownika szkoły w zakresie wychowania morskiego*, [w:] *Morze w wychowaniu młodzieży*, J. Hryckowian (red.), Wydział Propagandy KW PZPR w Koszalinie, Okręgowy Ośrodek Metodyczny w Koszalinie, Koszalin 1965.
- Śliwko P., *Tryptyk o morskiej edukacji*, „Oświata i Wychowanie” 1983, nr 18.
- Świerkosz K., *Na fali. Portret biograficzny Stanisławy Fleszarowej-Muskat*, Wydawnictwo Oskar, Gdańsk 2014.
- Teplicki Z., *Niespełnione marzenia o Polsce morskiej*, Pomorska Oficyna Wydawniczo-Reklamowa, Gdynia 2003.
- Toczek R., *Refleksje o polityce morskiej*, „Nautologia” 2016, nr 153.
- Uchwała X Plenum KC PZPR w sprawie polityki morskiej państwa i z zadań w tej dziedzinie*, „Technika i Gospodarka Morska” 1982, nr 6.
- Urbanyi Z., *Od „Daru Pomorza” do „Ziemi Bydgoskiej”*, Wydawnictwo Morskie, Gdańsk 1973.
- Wnioski z seminarium*, R. Rybiński (opr.), [w:] *Polityka morska Rzeczypospolitej Polskiej. Materiały z seminarium odbytego w dniu 27 kwietnia 1994 roku*, R. Rybiński (red.), Klub Współczesnej Myśli Politycznej, Gdańsk 1994.
- Wojciechowska-Maruszak I., *Uchwały problemowe – nowoczesna forma oddziaływania Sejmu PRL na aparat państwowy*, „Organizacja – Metody – Technika” 1984, nr 2.
- Wojciechowski K., *O potrzebie wychowania morskiego*, „Oświata Dorosłych” 1966, nr 6.
- Woźniak R., *Socjologiczne problemy edukacji morskiej w Polsce*, „Nautologia” 1987, nr 4.
- Wójcicki J., *Dzieje Polski nad Bałtykiem*, Książka i Wiedza, Warszawa 1989.
- Zadania rządu wynikające z uchwały X Plenum KC PZPR w sprawie polityki morskiej państwa*, „Technika i Gospodarka Morska” 1983, nr 1.
- Zaleski J., *Uwagi o polityce państwa w sferze wykorzystania rekreacyjnych i turystycznych walorów morza i wybrzeża*, „Technika i Gospodarka Morska” 1983, nr 2.
- Żarnowski J., *Projekt programu dla grupy wychowawczej w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym*, [w:] *Edukacja morska w systemie oświaty szkolnej*, nr 3, T. Górski (red.), Wydawnictwo Albatros, Gdańsk 1993.
- Żerko J., *Kazimierz Kubik 1910-1986*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy” 1987, nr 3.
- Żytowiecka K., *Formy pracy szkoły w zakresie wychowania morskiego*, [w:] *Edukacja morska w systemie oświaty szkolnej*, nr 3, T. Górski (red.), Wydawnictwo Albatros, Gdańsk 1993.

Streszczenie

Artykuł stanowi nieczęstą w XXI-wiecznej literaturze naukowej próbę sięgnięcia do uchwały Sejmu z 30 maja 1984 r. w kontekście wychowania morskiego dzieci i młodzieży. Autor przypomina kluczowe zagadnienia z tego zakresu, poruszane głównie w siódmej i dziewiątej dekadzie ub.w., kładzie nacisk na ożywienie tej problematyki w latach 1982-1984, ale i na jej przejmujący regres towarzyszący upadkowi polskiej gospodarki morskiej na przestrzeni ponad 30 ostatnich lat.

Słowa kluczowe

wychowanie morskie, polityka morska, szkoła, dzieci, młodzież